

BLOG PERSONAL

De Jaume PATUEL i PUIG

Pedapsicogog i psicoanalista

<http://lacomunidad.elpais.com/jaumepatuel>

jpatuel@copc.es

L'AMOR

Agosarat per parlar de l'amor en la nostra cultura actual? No ho sé. La idea m'ha vingut arran d'un títol d'un llibre de Lytta Basset: *Aimer sans dévorer, o Estimar sense devorar* (Albin. Paris, 2010) i de la resposta d'una alumna de la Universitat quan a classe vaig dir jo una dita: "*Hay amores que matan....*", ella ho completa afegint "*....y que nunca mueren*" (14.10.2012). Parlar de l'amor, d'estimar en una societat hedonista, consumista de sexe no crec sigui fàcil, si més no, per a mi. Però, així i tot, crec que puc aportar alguna reflexió. No penso ni vull anar més lluny. A més,, estimar és inherent a l'ésser humà.

Agafó com a punt de base una etimologia no tècnica, però vàlida com a simbòlica de l'origen de la paraula amor. De tothom és ben coneguda la paraula mort. La mort és destrucció, no-vida, desaparició. La mort és l'anihilació de tota forma de vida de l'ésser humà. Ara bé, si considerem que la vocal "a" com a prefix significa privació o treure una cosa i la col·loquem davant la paraula mort, tenim aleshores la paraula "amor". No hi ha mort, per tant hi ha vida, realització, construcció, creixement, relació. On hi ha amor no hi ha mort. On hi ha mort no hi ha amor.

A més, l'experiència humana queda aglutinada o condensada en dites o refranys per a donar pistes de com portar-se o saber de les coses amoroses. Entre molts hi ha: *Quien bien te quiere te hará llorar* que en català és *Qui bé et voldrà, plorar et farà*. Per altra banda, en català no fem servir la paraula "amar", sinó estimar. La popularitat rau més a fons en el sentit acústic de les paraules. Però mantenim "amor".

Però el quèdlibet o la qüestió a dilucidar és saber quin contingut se li dóna a la paraula amor. Amor és una etiqueta que es posa enganxada en una capsula formosa, delicada i encisadora. Però, què hi ha dins la capsula tan atractiva i desitjada? Certament, i això és important, l'amor és experiència, és vida. No és teoria. No és especulació. No és una marca d'un cofre. Qui no ha estimat, qui no s'ha enamorat li serà costós o difícil dir què és. A més, estimar és experiència, és vida, com deia. Per això és un tema tan escrit, tan parlat, tan videat com cinematografiat o teatralitzat. Els mites, les llegendes, els refranys ens en parlen moltíssim. Una vida sense amor és una vida trista, apagada, deprimida.

És un tema que tothom segueix. Tothom en parla tant amb alegria i felicitat com amb tristesa i dolor. D'aquí, i ho podem comprendre bé, l'anestèsia afectiva o el tancament amb un mateix. I això també és molt general, més del que ens podem imaginar. Qui creu en el ver amor o estimació? Un amor que no devori, no mengi, no posseeixi. Un amor lliure, no d'esclau, de submissió. Qui realment estima, deixa sempre en llibertat a l'altre/a. Si estimar és vida, has de permetre de deixar a l'altre/a que faci la seva vida. Però, quina és la realitat? Què hi ha dins la capsula? L'experiència de cadascú.

Si tenim en compte que cap persona pot estimar en totalitat perquè la capacitat humana és limitada, cadascú estimarà no com vol sinó com pot. I malgrat això, hi ha la capacitat, per bé que relativa de fer-ho. Capacitat que ha d'integrar totes les dimensions de l'ésser humà: biològiques, emocionals, afectives i racionals. No es poden o no

s'haurien de separar. Fer-ho genera problemes en el cos, en el cor i en el cap, expressats corporalment i mentalment.

Tota persona té aquest alè de veritat i de foc. Estimar i ser estimat, però sense deixar d'estimar-se. Això sí, estimar sempre comporta risc. I per no afrontar-lo es redueix estimar a lo corporal. Les grans passions. Ben expressades en un llibre: "*Amores trágicos*" (Barcelona, 2010). O les grans passions d'entrega, com Teresa de Calcuta (1910-1997), Albert Schweitzer (1875-1965), infermers/res, educadors/res i tant d'altres sense saber la seva història.

La nostra llengua és limitada en termes per indicar l'estimació. Hi posem el mateix terme per a objectius diferents: amor maternal/paternal, amor fraternal, amor amical, amor d'entrega, amor educatiu... Però sempre és estimar en diversos graus o nivells. Estimar és anar més allà de la passió, de l'enamorament, de l'afecte. No pot quedar només reduït a aquestes reaccions psicossomàtiques. Hi ha altres dimensions. No cal creure que una cosa és estimar el proïsme, una altra Déu i una altra sí mateix. És una separació didàctica o pedagògica, però la realitat amorosa és la mateixa. Cal recordar el llibre que va ser molt llegit i reeditar d'Erich Fromm: *L'art d'estimar*. Un psicoanalista que sap veure Orient i Occident com dos pulmons o dues expressions de l'amor: inspirar i expirar. Estimar es respirar.

Estimar podem dir no és gens fàcil. A més de ser un risc, demana esforç, lluita, control. Valorar el cos del plaer com el plaer del cos. Comprendre la imaginació de creativitat com la creativitat de la imaginació. Expressar els sentiments de tendresa com la tendresa dels sentiments. Saber acceptar el patiment o patir per no ser correspost. Fort per suportar el dolor que un pot produir i que no pot evitar. I tantes altres coses que l'experiència de la persona lectora pot sentir en aquests moments. Això és el que hi ha dins d'aquesta capsa. I estimar sempre és humà i alhora diví. No ha hi distinció. I per bé que Freud digué que *els sentiments d'amor i temor de déu no tenen el seu origen en déu, sinó en els éssers humans. Són sentiments de frustració dirigits per l'home a un ésser imaginari que pretén ser el seu pare*, Freud va oblidar no que l'imaginari és realment un producte humà sinó que l'alè de vida és més que un producte de l'ésser humà. És el mateix ser humà. L'explicació o la projecció no és l'alè. La realitat o el real no queda mai atrapat en les paraules. És més que les paraules. Tota paraula és reductora. El perill és que es converteixi en reduccionista.

I no en va hi ha una dita que diu que "*Fets i no paraules*", que en castellà és "Obras son amores que no buenas razones", sinó seria un amor esquizofrènic.

No debades els antics, agafat després per Agustí d' Hipona, ho expressaven així: *Amor omnia vincit*, o sigui, "*L'amor tot ho venç*", però acompanyat silenciosament del dolor, que fa forta la persona que estima, ama. Això no és l'etiqueta de la capsa (paraules), sinó el contingut que hi ha a dintre (Fets, actituds, valors)..

No hi ha rosa sense espines. Llegeixi la persona lectora el bonic i formós llibre de la Bíblia: *El càntic dels càntics*.